

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1929 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av vissa utav Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställningar.

(1:a avd.)

Lantförsvaret.

1:o) Uti den till riksdagen avlåtna, den 4 januari 1929 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 29 av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden samma dag) föreslagit riksdagen att minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 7,196,000 kronor, med 340,000 kronor till 6,856,000 kronor.

Mathållning.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 64—68.

För budgetåren 1923/1924—1925/1926 beräknades medelsbehovet under ordinarie förslagsanslaget till mathållning efter en dagskostnad av 80 öre för varje man samt för budgetåren 1926/1927 och 1927/1928 efter en dagskostnad av respektive 90 öre och 102 öre.

Till grund för beräkningen av anslaget för budgetåret 1928/1929 lades en av arméförvaltningens intendentsdepartement verkställd statistisk undersökning rörande de verkliga kostnaderna å anslaget under budgetåret 1926/1927. Av utredningen framgick bland annat, att kostnaderna för proviant å förläggningssorten under sistnämnda budgetår uppgått till 80,65 öre samt för övriga mathållningskostnader till 22,56 öre, allt i medeltal per man och dag. Arméförvaltningen höll före, att normalportionspriset för budgetåret 1928/1929 icke borde upptagas till lägre belopp än omkring 80 öre. Vid beräkningen av anslaget till arméns mathållning skulle enligt statistiken till dessa 80 öre läggas ett belopp av 22,56 öre för bestridande av vissa årligen återkommande övriga mathållningskostnader, nämligen för proviant utom förläggningssorten, under transporter och vissa övningar, för sjukföda, för de centrala magasinens drift m. m. ävensom för av intendentsdepartementet direkt bestridda utgifter. Emellertid ansåg ämbetsverket, att kostnaderna under flera av nyssnämnda utgiftsposter på grund av vissa utav intendentsdepartementet vidtagna eller planerade åtgärder skulle kunna avsevärt begränsas. I anledning härav syntes »övriga kostnader» under mathållningsanslaget kunna i beräkningen nedbringas till 15 öre för man och tjänstgöringsdag, varför kostnaderna för arméns mathållning enligt arméförvaltningens mening borde för

budgetåret 1928/1929 upptagas till $(80 + 15 =) 95$ öre för man och tjänstgöringsdag.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t anförde chefen för försvarsdepartementet beträffande anslagets beräkning, att dagskostnadsbeloppet — bland annat med hänsyn till den utgiftsminskning, som beräknades bliva en följd av tillämpningen av den nya normalportionsstat, vilken genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 november 1927 fastställts att tillsvidare från ingången av år 1928 försöksvis lända till efter rättelse — syntes kunna nedsättas till 93 öre.

Denna beräkningsgrund blev sedermera av riksdagen godkänd. I överensstämmelse härmed upptogs mathållningsanslaget i riksstaten för innevarande budgetår med 7,196,000 kronor.

I den av arméförvaltningen i ärendet gjorda utredningen hava kostnaderna för arméns mathållning för nästa budgetår beräknats till 92 öre för man och tjänstgöringsdag.

Arméförvaltningen har dessutom föreslagit, att till portionsförstärkning för eleverna vid arméns underofficersskola skulle utgå ett för man och dag beräknat kontant belopp, motsvarande 33 procent av de i normalportionsstaten ingående proviantartiklarnas värde. Den sålunda föreslagna ökningen av medelsanvisningen för skolans mathållning kunde beräknas medföra en årlig merkostnad av cirka 23,000 kronor, vilken kostnad enligt arméförvaltningens åsikt torde kunna inrymmas i det för hela armén beräknade beloppet för »övriga kostnader».

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Arméförvaltningens förslag om beredande av portionsförstärkning åt eleverna vid arméns underofficersskola finner jag mig böra tillstyrka.

Vidkommande härefter beräkningen av medelsbehovet under ordinarie mathållningsanslaget för nästkommande budgetår, torde till grund härför i enlighet med arméförvaltningens hemställan böra läggas en dagskostnad av 92 öre för varje man. Då, såsom förut nämnts, antalet manskapstjänstgöringsdagar för budgetåret 1929/1930 uppskattats till 7,452,000, skulle alltså medelsbehovet utgöra $(7,452,000 \times 0,92 =) 6,855,840$ kronor eller, i avrundat tal, 6,856,000 kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

Mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet icke funnit annan anledning till erinran än att, då antalet tjänstgöringsdagar till följd av riksdagens tidigare fattade beslut begränsats till 7,102,000, medelsbehovet under ifrågavarande anslag bör beräknas till $(7,102,000 \times 0,92 =) 6,533,840$ kronor, vilken summa i anledning av riksdagens beslut i fråga om det under punkt 31:o av statsutskottets utlåtande nr 4 omförmälda anslaget till motorfordon skall minskas med 40,000 kronor och alltså upptagas med i avrundat tal, 6,494,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 7,196,000 kronor, med 702,000 kronor, till 6,494,000 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att öka ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,200,000 kronor, med 112,000 kronor till 1,312,000 kronor.

Kasernutredning, intendenturfordon m. m.

Utredningen i ärendet förekommer i statsverkspropositionen sid. 72 och 73.

I 1928 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, bil. nr 6) beräknades medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. i enlighet med arméförvaltningens förslag sålunda:

Titel I.	Kasernutredning	kronor	541,660:—
Titel II.	Förplägnadsutredning	»	407,930:—
Titel III.	Intendenturfordon	»	235,000:—
Titel IV.	Skidmateriel	»	70,000:—
Titel V.	Pionjärmateriel	»	42,000:—
Titel VI.	Signalmateriel	»	50,000:—
			Summa kronor 1,346,590:—

Enär på grund av överflyttning från indragna till kvarvarande truppförband utav inventarier och materiel, som bekostas av detta anslag, behovet av nyanskaffning under den närmaste tiden förutsattes komma att avsevärt minskas, begränsades emellertid medelsanvisningen å anslaget för innevarande budgetår till 1,200,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t för budgetåret 1929/1930 begärda ökningen av förevarande anslag grundar sig på en beräkning av 7,452,000 tjänstgöringsdagar för fast anställda och värnpliktiga.

Under åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört i fråga om antalet tjänstgöringsdagar, får utskottet hemställa,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,200,000 kronor, med 70,000 kronor till 1,270,000 kronor.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att minska ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 555,000 kronor, med 15,000 kronor till 540,000 kronor.

Sjuk- och veterinärvård m. m.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 117 och 118.

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. har för innevarande budgetår beräknats sålunda:

Titel I.	Sjukvård i allmänhet	kronor	270,830:—
Titel II.	Sanatorievård åt personal vid armén	»	60,000:—
Titel III.	Tandvård	»	30,000:—
Titel IV.	Ögonsjukvård och annan specialsjukvård	»	35,000:—
Titel V.	Läkarvård m. m. enligt § 23 i officersavlöningsreglementet	»	40,000:—
Titel VI.	Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen	»	50,000:—
Titel VII.	Veterinärvård	»	109,793: 76
			Summa kronor 595,623: 76

Med hänsyn till storleken av å anslaget förefintliga besparingar har emellertid medelsanvisningen å anslaget begränsats till 555,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna minskningen av ifrågavarande reservationsanslag hänför sig till det under titel I ingående anslaget, sjukvård i allmänhet. Beträffande denna titel har beräkningen företagits med hänsyn till en kostnad av 3.5 öre för man och dag under 7,452,000 tjänstgöringsdagar.

*Utskottets
yttrande.*

Med hänsyn till att antalet tjänstgöringsdagar, enligt vad utskottet här ovan under punkt 1:o anført, bör beräknas till 7,102,000, synes titel I under förevarande anslag böra upptagas till $(7,102,000 \times 0.035 =)$ 248,570 kronor. Anslaget under ifrågavarande titel minskas härigenom med 12,250 kronor eller, i avrundat tal, 12,000 kronor i förhållande till det av Kungl. Maj:t upptagna beloppet, 260,820 kronor.

Mot de av Kungl. Maj:t för övriga titlar beräknade anslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 555,000 kronor, med 27,000 kronor till 528,000 kronor.

Sjöförsvaret.

Förplägnad.

4:o Kungl. Maj:t har i förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 föreslagit riksdagen (punkt 91) att öka ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, nu 2,447,000 kronor, med 75,000 kronor till 2,522,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 181.

Ordinarie förslagsanslaget till förplägnad har i riksstaten för budgetåret 1928/1929 upptagits med 2,447,000 kronor. Till grund för anslagets beräkning har lagts en portionskostnad för man och dag av 86 öre i land och 1 krona 46 öre ombord. Marinförvaltningen har meddelat, att ämbetsverket med utgångspunkt från nuvarande portionspris funnit sig kunna föreslå en sänkning av portionskostnaden för man och dag ombord till 1 krona 42 öre. Landportionskostnaden borde däremot fortfarande beräknas till 86 öre för man och dag.

I enlighet härmed hava kostnaderna beräknats för landportion till 86 öre och för sjöportion till 1 krona 42 öre för dag.

Till grund för den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen ligger följande uppgift å antalet tjänstgöringsdagar.

	Antal tjänstgöringsdagar		
	I land	Ombord	Summa
Flottan.			
Underofficerare av 3:e graden	—	27,625	27,625
Stammanskap	386,000	694,940	1,080,940
Värnpliktiga	262,000	241,000	503,000
Skeppsgossar.....	101,715	41,880	143,595
Kadetter m. fl.	12,275	26,669	38,944
Kustartilleriet.			
Stammanskap	212,795	—	212,795
Värnpliktiga	247,200	—	247,200
Kadetter m. fl.	6,800	—	6,800
Summa dagar	1,228,785	1,032,114	2,260,899

Anslagsbehovet för förplägnad har följaktligen för budgetåret 1929/1930 av Kungl. Maj:t beräknats till $(0.86 \times 1,228,785 + 1.42 \times 1,032,114 =) 2,522,356$ kronor 98 öre eller, i avrundat tal, 2,522,000 kronor.

Med beaktande av att antalet tjänstgöringsdagar i land i enlighet med riksdagens tidigare fattade beslut skall beräknas till 1,204,785, bör, med de av Kungl. Maj:t här ovan angivna portionskostnaderna för man och dag, förevarande anslag upptagas med $(0.86 \times 1,204,785 + 1.42 \times 1,032,114 =) 2,501,716$ kronor 98 öre eller i avrundat tal 2,502,000 kronor. Detta innebär sålunda en minskning av det äskade anslaget med 20,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, nu 2,447,000 kronor, med 55,000 kronor till 2,502,000 kronor.

5:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att minska ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, nu 1,197,000 kronor, med 69,000 kronor till 1,128,000 kronor.

Beklädnad.

Ordinarie reservationsanslaget till beklädnad har i riksstaten för budgetåret 1928/1929 upptagits med 1,197,000 kronor. Anslaget har beräknats efter en kostnad av 55 öre för man och dag.

Till grund för beräkandet av medelsbehovet för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t jämväl lagt en dagskostnad av 55 öre. Med utgångspunkt från 2,233,274 tjänstgöringsdagar har ett belopp av $(0.55 \times 2,233,274 =) 1,228,300$ kronor 70 öre eller, i avrundat tal, 1,228,000 kronor ansetts erforderligt för sistnämnda budgetår. Med hänsyn till å anslaget befintlig reservation har medelsanvisningen ansetts kunna begränsas till 1,128,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har vid anslagsberäkningen icke funnit anledning att frångå den av departementschefen angivna dagskostnaden av 55 öre för man. Då emellertid antalet tjänstgöringsdagar av riksdagen fastställts till 2,209,274, kommer till följd härav medelsbehovet under beklädnadsanslaget för budgetåret 1929/1930 att belöpa sig till $(0,55 \times 2,209,274 =)$ 1,215,100 kronor 70 öre eller, i avrundat tal, 1,215,000 kronor. Anslaget reduceras härigenom med ytterligare 13,000 kronor och bör med hänsyn till förefintlig reservation upptagas med 1,115,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, nu 1,197,000 kronor, med 82,000 kronor till 1,115,000 kronor.

Kasern- och
förplägnads-
utredning samt
sängservis
m. m.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93) att minska ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., nu 153,600 kronor, med 6,500 kronor till 147,100 kronor.

Ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. har i riksstaten för budgetåret 1928/1929 uppförts med 153,600 kronor. Anslagsbehovet har beräknats efter en kostnad för man och dag av 12 öre, varjämte för musikinstrument vid flottan och kustartilleriet upptagits ett särskilt belopp av 6,000 kronor.

Antalet tjänstgöringsdagar, som lagts till grund för anslagsberäkningen för nästkommande budgetår, har av Kungl. Maj:t beräknats på följande sätt:

Antalet tjänstgöringsdagar i land	1,228,785 dagar
Härifrån avgå för personal, som icke åtnjuter inkvartering eller förplägnad in natura, ...	53,147 »
	<hr/> Återstå 1,175,638 dagar.

Kungl. Maj:t har nu med utgångspunkt från sagda antal tjänstgöringsdagar och med oförändrad dagskostnad av 12 öre beräknat medelsbehovet för kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. till $(1,175,638 \times 0,12 =)$ 141,076 kronor 56 öre eller i avrundat tal 141,100 kronor. Därtill har lagts den beräknade kostnaden för musikinstrument, 6,000 kronor. Totalbeloppet har härigenom föreslagits till 147,100 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som vid beräkningen av förevarande anslag utgår från ett i enlighet med riksdagens beslut till 1,151,638 reducerat antal tjänstgöringsdagar, har beräknat medelsbehovet under anslaget till $(1,151,638 \times 0,12 =)$ 138,196 kronor 56 öre eller i avrundat tal 138,200 kronor. Lägges härtill nyssnämnda beräknade kostnad för musikinstrument, 6,000 kronor, erhålles ett belopp av 144,200 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., nu 153,600 kronor, med 9,400 kronor till 144,200 kronor.

7:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98) att öka ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 180,300 kronor, med 8,700 kronor till 189,000 kronor.

Sjukvård för
marinen.

Ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen här för vart och ett av budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 upptagits med ett belopp av 180,300 kronor. I anslaget ingår, bland annat, en för sjukvård för manskap m. fl. avsedd anslagspost, vilken beräknats efter 5 öre för man och tjänstgöringsdag.

Den av Kungl. Maj:t nu begärda ökningen av förevarande anslag är beroende på, att det antal tjänstgöringsdagar, med vilket Kungl. Maj:t räknat för nästkommande budgetår, med omkring 174,700 dagar överstiger det dagantal, som legat till grund för beräkningen av nyssnämnda anslagspost.

Utskottet har, med hänsyn till riksdagens ovan omförmälda beslut om reducering av antalet tjänstgöringsdagar för manskap m. fl. vid marinen, funnit, att det av Kungl. Maj:t under berörda anslag äskade beloppet bör minskas med 1,200 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 180,300 kronor, med 7,500 kronor till 187,800 kronor.

Stockholm den 19 april 1929.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *A. C. Lindblad, J. L. Widell, Olof Olsson, O. Bergqvist, J. Nilsson* i Malmö, *C. A. Carlsson* i Gävle, *P. A. Dahl, K. V. Rydén, C. I. Asplund, K. E. Andersson* i Eliantorp, *J. Clemedtson* och *D. Hansén*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *P. M. Olsson* i Blådinge, *B. F:son Holmgren, G. Strindlund, O. Andersson* i Höör, *P. C. Jonsson* i Eskilstuna, *J. Jönsson* i Revinge och *K. S. V. Ward*.